פיג'י

ספטמבר 2023

מחלקת ניהול סיכונים

	דירוג	תחזית	מתאריך	אשרור אחרון
אשרא	5/7	...	...	...
OECD	5/7	...	יוני 2018	...
Fitch	...	...	...	...
Moody's	B1	יציבה	אפריל 2021	אוקטובר 2022
S&P	B+	יציבה	ספטמבר 2021	ספטמבר 2022

קבוצת איים בדרום האוקיינוס השקט.

נתונים כלליים:

אוכלוסייה:	0.9 מיליון איש (הערכה לשנת 2022)
שטח:	18.3 אלף קמ"ר
עיר בירה:	סובה
תמ"ג לנפש:	5,338 דולר (שנת 2022)
משאבי טבע:	עצים, דגים, זהב, נחושת, פוטנציאל נפט ימי, אנרגית מים
שפה רשמית:	אנגלית, iTaukei, פיג'י הינדית
מטבע:	דולר פיג'י

נקודות חוזק

- כלכלה השנייה בגודלה באזור
- יעד תיירות בינלאומית
- גישה למקורות מימון בתנאים מוזלים
- עתודות מט"ח גבוהות
- תמיכה כספית מקהילה בינלאומית
- תשתיות מפותחות

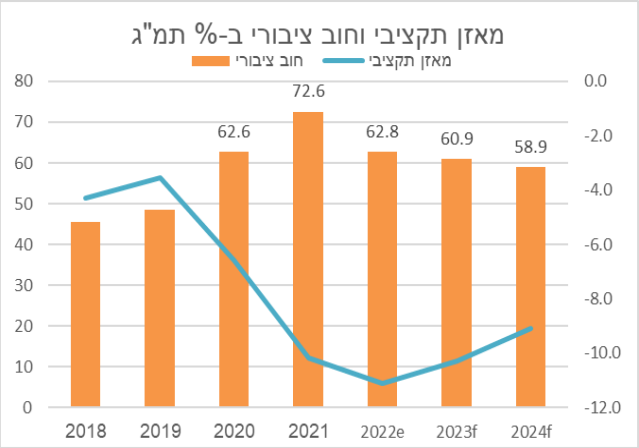
סיכונים ואתגרים

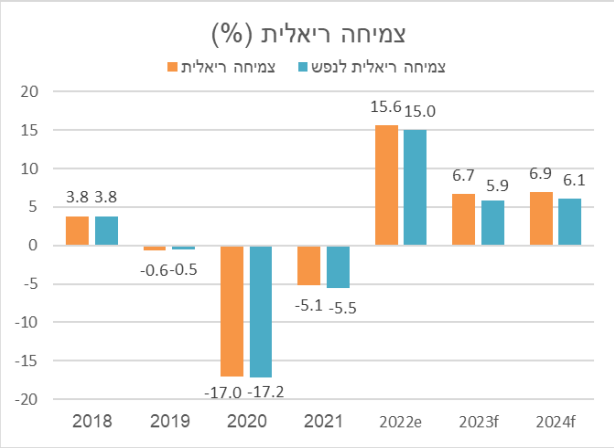
- כלכלה קטנה ולא מגוונת מספיק שתלויה בסקטור התיירות
- חשופה למחירי סחורות עולמיים
- פגיעה בפני אסונות טבע, חשופה לשינויי האקלים
- מעורבות גבוהה של הצבא בחיים הפוליטיים במדינה, היסטוריה עשירה בהפיכות צבאיות

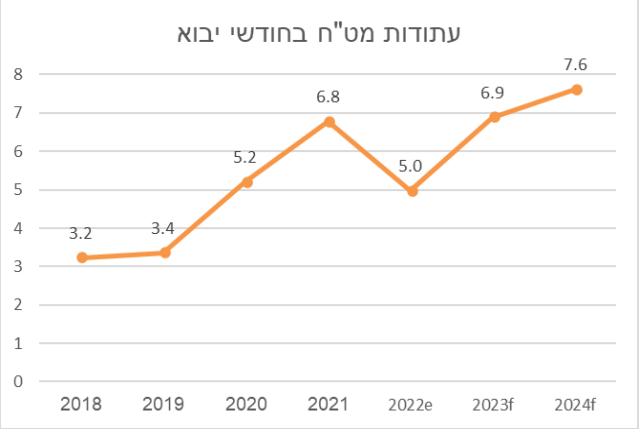
מדד השחיתות, ארגון TI (2022)	49/180
מדד הפיתוח האנושי (HDI), האו"ם (2021)	99/189
מדד הדמוקרטיה (EIU, 2022)	5.55/10 Hybrid regime
DSA	Moderate (יוני 2023)

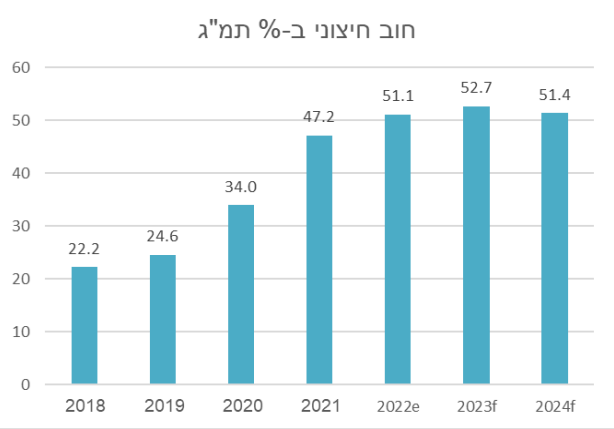
מדדים כלכליים:

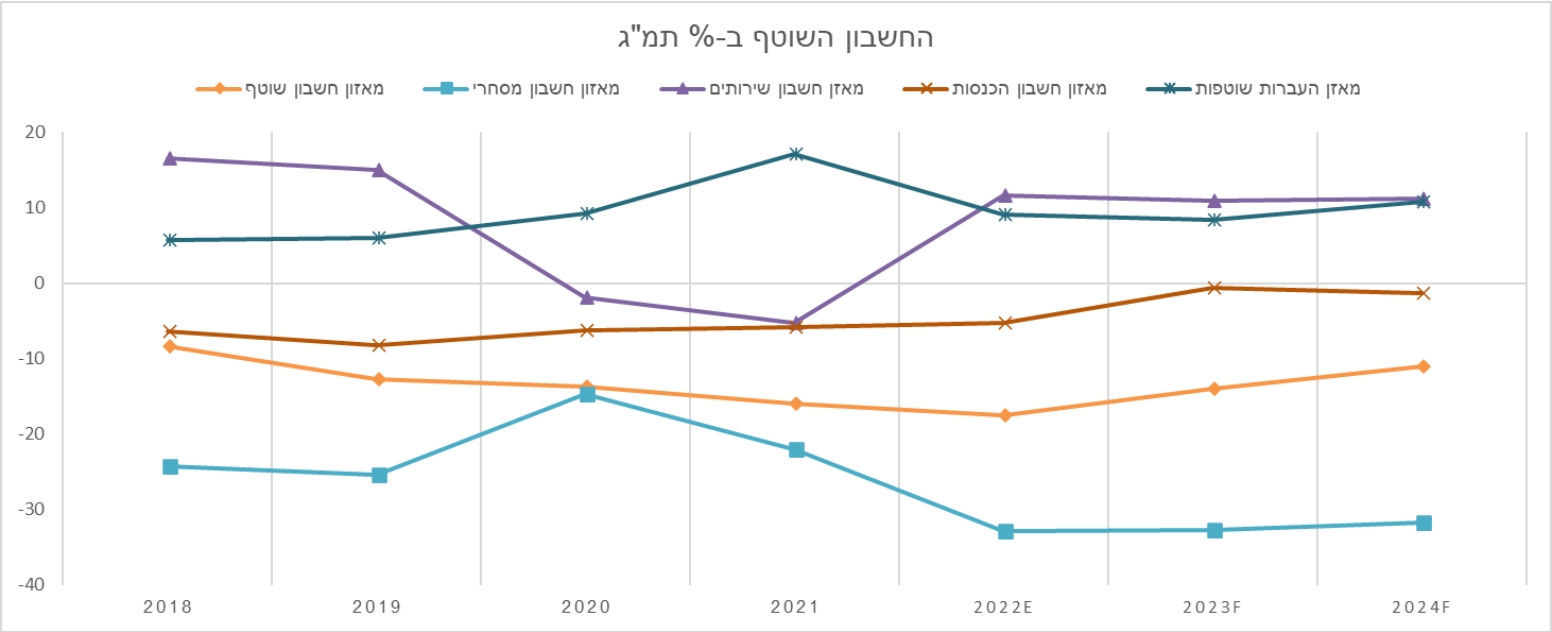
	2018	2019	2020	2021	2022e	2023f	2024f
אינפלציה (ממוצע %)	4.8	-0.9	-2.8	3.0	3.6	1.1	0.0
צמיחה ריאלית (%)	3.8	-0.6	-17.0	-5.1	15.6	6.7	6.9
מאזן תקציבי (% תמ"ג)	-4.3	-3.6	-6.6	-10.2	-11.1	-10.3	-9.1
חוב ציבורי (% תמ"ג)	45.6	48.5	62.6	72.6	62.8	60.9	58.9
מאזן החשבון השוטף (% תמ"ג)	-8.4	-12.8	-13.7	-16.0	-17.5	-14.0	-11.0
חוב חיצוני (% תמ"ג)	22.2	24.6	34.0	47.2	51.1	52.7	51.4
עתודות מט"ח (בחודשי יבוא)	3.2	3.4	5.2	6.8	5.0	6.9	7.6

מאזן תקציבי וחוב ציבורי ב-% תמ"ג
חוב ציבורי
מאזן תקציבי
80
70
60
50
40
30
20
10
0
0.0
-2.0
-4.0
-6.0
-8.0
-10.0
-12.0
62.6
72.6
62.8
60.9
58.9
2018
2019
2020
2021
2022e
2023f
2024f

צמיחה ריאלית (%)
צמיחה ריאלית
צמיחה ריאלית לנפש
20
15
10
5
0
-5
-10
-15
-20
3.8 3.8
-0.6 -0.5
-17.0 -17.2
-5.1 -5.5
15.6 15.0
6.7 5.9
6.9 6.1
2018
2019
2020
2021
2022e
2023f
2024f

עתודות מט"ח בחודשי יבוא
8
7
6
5
4
3
2
1
0
3.2
3.4
5.2
6.8
5.0
6.9
7.6
2018
2019
2020
2021
2022e
2023f
2024f

חוב חיצוני ב-% תמ"ג
60
50
40
30
20
10
0
22.2
24.6
34.0
47.2
51.1
52.7
51.4
2018
2019
2020
2021
2022e
2023f
2024f

החשבון השוטף ב-% תמ"ג
מאזן חשבון שוטף
מאזן חשבון מסחרי
מאזן חשבון שירותים
מאזן חשבון הכנסות
מאזן העברות שוטפות
20
10
0
-10
-20
-30
-40
2018
2019
2020
2021
2022E
2023F
2024F

רקע ומאפיינים פוליטיים:

סוג המשטר: רפובליקה נשיאותית		**שנת קבלת עצמאות:** 1970 (מאנגליה)	
עומד בראש המדינה: נשיא Ratu Wiliame KATONIVERE (מאז 2021)	**הבחירות הבאות:** 2024	**אורך תקופת הכהונה:** 3 שנים	
מבנה הפרלמנט: חד ביתי	**מס' מושבים:**	**אורך תקופת הכהונה:**	**הבחירות הבאות:**
פרלמנט	55	4 שנים	2026

פיג'י הינה קבוצת איים הממוקמת בדרום אוקיאנוס השקט. ההיסטוריה של פיג'י מתחילה בערך בשנת 1000 לפנה"ס כאשר אוסטרונזים ומלנזים התיישבו באיים, היא עשירה במעברי כוח בין קבוצות אתניות, הפיכות רבות ובשילוב התרבויות השונות. במאה ה-17 האירופאים גילו את פיג'י אחרי שהחוקר ההולנדי הבחין בה ולאחר מכן ג'יימס קוק הגיע לאיים ב-1774. מאוחר יותר, כתוצאה ממאבקי כוח והפיכות, פיג'י עברה תחת השליטה הבריטית. המושל הבריטי הראשון הקים כלכלה מבוססת חקלאות והביא יותר מ-60,000 הודים לצורך עבודה במטעים, רובם בחרו להישאר בפיג'י ולא לחזור להודו עם סיום החוזים שלהם. החברה בפיג'י מורכבת מקבוצות אתניות של ילידי פיג'י, אירופאים ויוצאי הודו והרכבה גורם למתחים בחיי חברה ובחיים הפוליטיים של המדינה עד היום.

פיג'י השיגה את העצמאות ב-1970 תוך הסכמים להקצאת מושבים פרלמנטריים על ידי קבוצות אתניות. מאז המדינה חוותה מספר רב של הפיכות ושינויי חוקה, האחרונה מהן ב-2006 בהובלת Commodore Josaia BAINIMARAMA שמינה את עצמו לראש ממשלה ב-2007 ושמר על תפקידו לאחר הבחירות ב-2014 וב-2018 שנחשבו הוגנות בעיני המשקיפים הבינלאומיים. מפלגתו של BAINIMARAMA איבדה את השליטה על תפקיד ראש הממשלה אחרי 16 שנים, בעקבות הבחירות שהתקיימו בדצמבר 2022 ,בהן זכה מנהיג האופוזיציה לשעבר Sitiveni Ligamamada RABUKA שבעצמו הוביל שתי הפיכות בשנות ה-80 וכיהן כראש ממשלה בשנות ה-90, נכנס לתפקיד עם יתרון בהצבעה פרלמנטרית של מושב אחד בלבד. אם ממשלתו הקואליציונית תחזיק מעמד עד ינואר 2024, זו תהיה קדנציה הארוכה ביותר מתוך כל הקדנציות בהן התרחש מעבר השלטן בדרכי השלום.

האתגר המרכזי עבור ממשלת רבוקה ב-2023 הינו להחזיק יחד כקואליציה יעילה ומאוחדת. רבוקה מוביל קואליציה שמורכבת משלוש מפלגות: People's Alliance (PA) המלגה של רבוקה, בעלת בריתה National Federation Party (NFP) ומפלגת Social Democratic Liberal Party (SODELPA). למרות שישנם תחומים משותפים בין המפלגות, ייווצרו ביניהן לא מעט מחלוקות שידרשו ניהול מיומן. הקואליציה תהיה שברירית מאחר ויש לה רוב פרלמנטרי קטן מאוד. כמו כן, היא צפויה לעמוד מול אופוזיציה חזקה בדמות מפלגת השלטון לשעבר של BAINIMARAMA בשם Fiji First Party (FFP) , הדבר יקשה על העברת מדיניות ממשלתית.

על פי החוקה של פיג'י לצבא יש סמכויות נרחבות להתערב בפוליטיקה וממשלת רבוקה הפכה את סקירת החוקה לאחת העדיפויות המיידיות שלו. קיים סיכון בנוני להתערבות הצבא בקדנציה הנוכחית, המפקד הצבאי של פיג'י הזהיר את ראש הממשלה הנבחר מפני "שינויים מפליגים". כמפקדי צבא לשעבר ומנהיגי הפיכה, רבוקה ו- BAINIMARAMA שניהם בעלי השפעה בתוך הצבא.

למרות האתגרים, מינויו של רבוקה מסמן את המעבר הראשון של השלטון ממשלה אחת שנבחרה באופן דמוקרטי לממשלה חדשה שנבחרה באופן דמוקרטי מאז ההפיכה ב-2006. למרות שתהליך המעבר לדמוקרטיה מתפקדת במלואה (ביחס לסטנדרטים בינלאומיים) רחוק מלהגיע לסיומו, בהתחשב בהיסטוריה של הפיכות בגיבוי צבאי של פיג'י, מעבר השלטון האחרון מעמיק את השורשים הדמוקרטיים של המדינה. הממשלה החדשה התחייבה לקדם רפורמות כלכליות לחיזוק הצמיחה הכוללת ושיפור הקיימות הפיסקלית.

מדיניות של ממשלת רבוקה צפויה להמשיך בחלק ניכר מהנושאים את מדיניות הממשל הקדום. היא תתמקד בהפחתת יוקר המחיה הקשור לעלית מחירי האנרגיה העולמיים. הממשלה צפויה להוריד מיסים על מוצרי צריכה בסיסיים, להעניק דמי אבטלה חד-פעמיים וסובסידיות חשמל לעסקים קטנים. כמו כן, היא צפויה לספק תמיכה לסקטור התיירות ולעידוד פעילות כלכלית באמצעות הנחות מס בגין תעסוקה מקומית. הרשויות ימשיכו להשקיע בשדרוג התשתיות, אך הוצאות הקשורות להתאוששות מאסונות טבע יקשו על הקצאת משאבים יעילה, כמו כן קיים סיכון לאירוע אקלימי הרסני בשנים הקרובות שבמידה ויקרה, עלול לשבש יישום תוכניות הממשל.

כלכלת פיג'י היא כלכלה השנייה בגודלה באזור, בזכות התשתיות המפותחות שלה, פיג'י הפכה למרכז של האוקיאנוס השקט. מזכירות פורום איי הפסיפיק והקמפוס הראשי של אוניברסיטת דרום אוקיאנוס השקט ממוקמים בפיג'י. בנוסף, פיג'י היא מרכז תיירות בינלאומית אטרקטיבי, נמל התעופה הבינלאומי שלה הוא אחד העמוסים באזור.

יחסי חוץ

לפיג'י קשרים חזקים עם המדינות השכנות באזור. יחסיה של פיג'י עם איים שכנים מנוהלים באמצעות פורום איי הפסיפיק (Pacific Islands Forum (PIF. מיד לאחר הבחירות ראש ממשלה רבוקה מילא תפקיד מכריע בשכנוע קיריבטי להצטרף מחדש לפורום לאחר חילוקי דעות פנימיים על הנהגת הפורום איימו להוביל לפיצול. זה מעיד על כך שהממשלה החדשה צפויה להישאר פעילה בפורום ולהעמיק יחסים עם מדינות האזור ולהמשיך לקדם אג'נדה של שינויי אקלים וניהול תחרות גיאופוליטית כפי שעשתה בשנים האחרונות.

הממשל החדש צפוי להמשיך ולחזק יחסים עם מדינות שותפות מערביות כמו אוסטרליה, ניו זילנד וארה"ב. שותפות בין אוסטרליה לפיג'י מתבססת על שיתוף פעולה ביטחוני, קשרים כלכליים ודיפלומטיים. התוכניות האזוריות לניידות כוח העבודה באוסטרליה ובניו זילנד יישארו מקור חשוב למטבע חוץ עבור פיג'י. שתי המדינות הללו עשויות להיות גם תורמות חשובות במקרה שפיג'י תחווה אסונות טבע בעתיד. ביוני 2023 חתמו ניו זילנד ופיג'י על הסם מצב הכוחות (SOFA) במטרה להעמיק שיתוף פעולה צבאי ביניהן. היחסים עם ארה"ב המשיכו להתחזק, מאחר ופיג'י היא מדינת האיים באוקיינוס השקט היחידה שהצטרפה למסגרת Indo-Pacific Economic Framework for Prosperity בהובלת ארה"ב, כאשר ארה"ב מעוניינת להעמיק את השפעתה באזור במטרה לאזן את השפעתה של סין.

יחד עם זאת, פיג'י תשאף לשמר את יחסיה עם סין במטרה למקסם תועלת עבור עצמה מהתחרות האזורית בין ארה"ב לסין. בזמן מגפת קורונה, סין שיחקה תפקיד מכריע בהספקת תמיכה כספית, ציוד רפואי וחיסונים לפיג'י. החלו מגעים ראשוניים בין שתי המדינות בנושא הסכמי סחר חופשי.

קרן המטבע- לפיג'י אין תוכנית עם קרן המטבע הבינלאומית, האחרונה הסתיימה בשנת 1975.

באוגוסט 2021 קרן המטבע העבירה הקצאה תקופתית רוחבית לכלל המדינות החברות בה, בהתאם לגודל הכלכלה בכל מדינה. במסגרת הקצאה זו, פיג'י קיבלה תמיכה של כ-132 מיליון דולר.

מועדון פריז- פיג'י פרסה פעם אחת את חובותיה במסגרת המועדון, בשנת 2021 היא השתתפה בהסכם יוזמת הפסקת שירות החוב (ISSD) המאפשר דחיית תשלומי החזר חוב לתקופה של עד 6 שנים, במטרה לסייע לרשויות בהתמודדות עם השלכות מגפת קורונה ונזק הנגרם על ידי הסופות. הפריסה עדיין פעילה.

מאפיינים כלכליים

פיג'י מתפרסת על מעל 330 איים, עליהם מתגוררים כ-0.9 מיליון איש. מדובר בכלכלה קטנה, בעלת הכנסה בנונית. כלכלת המדינה מתבססת במידה רבה על סקטור השירותים (במיוחד על תיירות) שמספק תעסוקה לכ-40% מתושביה ואחראי על כשליש מתוצר המדינה. בסיס כלכלי נוסף הינו ענף החקלאות שמעסיק כמחצית בתושבי המדינה ואחראי על כ-10% מהתוצר.

סקטור תיירות הינו מניע הצמיחה העיקרי של המדינה, מאחר ופיג'י הינה יעד אטרקטיבי לתיירות מכל העולם. זהו גם המקור ליתרות מט"ח, יצירת מקומות עבודה ועידוד צמיחה בענפים נלווים כמו תחבורה ובידור. בשנים 2020-2021 תיירות בכל העולם נפגעה כתוצאה מהתפרצות מגפת קורונה וסגרים שהחלו ברחבי העולם מיד לאחר מכן. הסקטור מציג התאוששות חזקה בקצב העולה על ציפיות מוקדמות, מספר תיירים ממשיך לעלות מאז פתיחת הגבולות. נכון לאוגוסט 2022 מספר התיירים שהגיעו לפיג'י עמד על 60% מזה שנרשם ב-2019. התאוששות התיירות צפויה להמשיך בשנים 2023-2024 ולתמוך בצמיחת התוצר בשנים הללו.

סקטור חקלאות מהווה בסיס כלכלי נוסף, הוא ממלא גם את צרכים הפנימיים של המדינה ובנוסף מספק תוצרת ליצוא. פיג'י מייצאת בעיקר סוכר, קוקוס וג'ינג'ר. בנוסף לחקלאות, קיימות בפיג'י תעשיות נוספות, כגון ייצור (בעיקר מוצרי מזון ומשקאות, טקסטיל, ביגוד ורהיטים), כריית זהב, דייג ועץ.

העברות כספים מאזרחים המתגוררים בחו"ל, במיוחד במדינות כמו אוסטרליה, ניו זילנד וארצות הברית, הן מקור הכנסה חיוני למשקי בית רבים. העברות כספים אלו תורמות לעתודות המט"ח של המדינה ותומכות בצריכה המקומית, הן צפויות לעמוד על 8.4% מהתמ"ג ב-2023 ולעלות ל-10.8% מהתמ"ג ב-2024.

פיג'י נמצאת בסיכון מתמשך של פגיעה מאסונות טבע. שנת 2020 היתה קשה במיוחד עבור כלכלת פיג'י לא רק בגלל השפעות המגפה, אלא גם בגלל פגיעה מציקלון טרופי שפגע בכ-20% מסך האוכלוסיה. מאוחר יותר , בסוף שנת 2020, המדינה נפגעה שוב מסופת ציקלון גדולה עוד יותר, הגרועה ביותר מאז 2016. כל אלו הביאו לכך שכלכלת פיג'י התכווצה בשנים 2020 ו-2021 ב-17% מהתמ"ג ו-5.1% מתמ"ג נוספים בהתאמה.

ב-2022 צמיחת התוצר צפויה להיות גבוהה ולעמוד על 15.6% בזכות הצמיחה המחודשת בסקטור התיירות ושיפור בביקוש המקומי, בשנים הבאות הצמיחה תתמתן עקב האטה בפעילות כלכלית גלובלית, אך תישאר גבוהה יחסית: 6.7% ב-2023 ו-6.9% ב-2024.

אירועים מאקרו-כלכליים:

התפרצות קוביד 19 פגעה דרמטית בכלכלת פיג'י מאחר והיא מתבססת במידה רבה על סקטור התיירות שהיה בין הנפגעים הראשונים במהלך המגפה. כלכלת המדינה התכווצה בשנת 2020 ב-17% כתוצאה מהשלכות המגפה בשילוב עם מצבי חירום הנובעים מתופעות טבע.

למרות שקשרי הסחר בין פיג'י לרוסיה ואוקראינה מוגבלים, המלחמה באוקראינה תמשיך להכביד על המדינה בשל עליה במחירי אנרגיה ומזון גלובליים כתוצאה מהמלחמה.

שינויי דירוג בסוכנויות הדירוג

- באוקטובר 2022 אשררה סוכנות הדירוג Moody's את דירוג המדינה 'B1' והעלתה את התחזית משלילית ליציבה. העלאת התחזית משקפת את הערכת מודיס שסיכוני האשראי הינם מאוזנים. התאוששות מהירה מהצפוי בסקטור התיירות תתמוך בצמיחת התוצר בשנים הקרובות. בנוסף, מדיניות פיסקלית מרסנת יחד עם התאוששות כלכלית חזקה יביאו להקלה בנטל החוב. הדירוג משקף שיפור בתפקוד מוסדות ציבוריים והמשך התקדמות הרפורמות שמחזקים את היציבות הכלכלית של המדינה. מצד שני הוא לקוח בחשבון את העובדה שהכלכלה היא קטנה, מגוונת מדינה מוגבלת וחשופה לאסונות טבע. כמו כן, מציינים בסוכנות את גודל החוב הציבורי, למרות שהוא נמצא במגמת ירידה ואת רגישות החוב לשער החליפין.

- בחודש ספטמבר 2022 אשררה סוכנות הדירוג S&P את דירוג המדינה 'B+' ואת התחזית היציבה. האשרור משקף צפי להמשך צמיחה של הכלכלה על רקע המשך התאוששות סקטור התיירות בשנים הקרובות. כתוצאה מכך, בסוכנות הדירוג מצפים לירידה בגירעון פיסקאלי ובגירעון בחשבון השוטף. כמו כן, בסוכנות מציינים את המדדים החיצוניים שנתמכים על ידי רזרבות מט"ח ועליה בתקבולים מפעילות היצוא. קיטוב פוליטי וגמישות מוגבלת של מדיניות מוניטארית מהווים בעיני הסוכנות מהווים נקודות סיכון.

היסטוריית הדירוגים:

Moody's		S&P	
B1	04-2021	B+	09-2021
Ba3	09-2017	BB-	08-2019
B1	04-2009	B+	05-2015
Ba2	07-2000	B	08-2011
Ba1	03-1999	B-	04-2009
		B	03-2007
		B+	11-2006

מדיניות פיסקאלית וחוב ממשלתי

המאזן התקציבי של פיג'י נמצא בגירעון מתמשך. אחרי 2022 בה הוא משוערך להגיע לשיא של 11.1% מתמ"ג, בשנתיים הבאות הוא צפוי להצטמצם בהדרגה. בטווח הקצר הלחצים האינפלציוניים בעקבות עלית מחירי אנרגיה גלובליים, יאלצו את הרשויות לתמוך באוכלוסיות חלשות יותר, מה שמגדיל את ההוצאות ומרחיב את הגירעון. מעבר לכך, הרשויות הצהירו שבכוונתם לפעול לקונסולידציה פיסקלית בטווח בנוני. האסטרטגיה הפיסקלית לטווח הבנוני לשנים 2024-2026 שהוצגה בתחילת 2023 מתמקדת בהורדת ההוצאות באמצעות רפורמות בצד ההכנסות ועידוד צמיחה כלכלית הנובעת מהסקטור הפרטי. התוכנית כוללת בין היתר צעדים להתייעלות בהוצאות, תוך העדפת הוצאות על תשתיות ורווחה סוציאלית.

הממשלה תממן את הגירעון באמצעות הנפקות מקומיות, מענקים ואשראי מגופים בילטרליים ומולטי-לטרליים ותמיכה תקציבית ישירה מאוסטרליה, ניו זילנד ואיחוד אירופי. במסגרת שותפות הפיתוח שלה עם פיג'י, אוסטרליה תציע תמיכה תקציבית מוערכת של 90 מיליון דולר ארה"ב לשנת 23-2022 - עלייה קלה של 3.6% בהשוואה לשנה הקודמת. בנוסף לתמיכה התקציבית בתנאי המענק, אוסטרליה התחייבה ל-88 מיליון דולר נוספים בסיוע רשמי לפיתוח (כמחצית מהסכום במסגרת השקעות בילטרליות והשאר מגיע כחלק מתוכניות גלובליות ואזוריות).

יחס החוב הציבורי של פיג'י תפח משמעותית בשנים שלאחר התפרצות מגפת קורונה. אחרי שנרשם שיא של 72.6% מתמ"ג בשנת 2021, החוב הציבורי משוערך לעמוד על 62.8% מתמ"ג ב-2022 וצפוי להמשיך במגמת ירידה בשנתיים הבאות לאזור של 58.9%. חלק ניכר מהחוף ניתן ע"י גופים בינלאומיים ומתאפיין במח"ם בנוני-ארוך.

בנוסף, קרן הגמל הלאומית של פיג'י (FNPF) היא מקור מרכזי ויציב למימון מקומי עבור הממשלה. הנכסים של FNPF גדלו מ-5.1 מיליארד FJD בשנת 2016 ל-8.2 מיליארד FJD בשנת 2021, שווה ערך לכ-145% מהחוב המקומי הממשלתי. קרן הגמל הלאומית החזיקה בכ-60% מסך החוב המקומי הממשלתי נכון לסוף 2021.

<u>פרטי ההנפקות אג"ח האחרונות:</u> פיג'י לא מנפיקה אגרות חוב בשווקים בינלאומיים.

מדיניות מוניטרית

הירידה בשיעור האינפלציה כתוצאה מירידת מחירי סחורות עולמיים והקלה בשיבוש שרשרת האספקה שנבע מפלישת רוסיה לאוקראינה, מפחיתה את הצורך של הבנק המרכזי של פיג'י (RBF) להמשיך במדיניות הידוק מוניטארי. האינפלציה בפיג'י עלתה ב-2022 לשיעור של 4.5% ובשנתיים הקרובות היא צפויה לעמוד על 2.6%. הבנק המרכזי צפוי להשאיר את הריבית בגובה של 0.25% בשנים 2023-2024, שעומדת ללא שינוי מאז 2020. להערכת הבנק המרכזי, הלחצים האינפלציוניים מגיעים מצד ההיצע , זה אומר שכאשר שהם יתמתנו במהלך השנים הקרובות, סביבת ריבית נוחה תתרום להאצת ההתאוששות הכלכלת.

צפוי פיחות מתון של הדולר הפיג'י מול הדולר האמריקאי בשנת 2023. הפרש ריביות רחב מול ארה"ב וגירעון מתמשך בחשבון השוטף יהיו המניעים העיקריים מאחורי לחצי הפיחות, כאשר תחזית הצמיחה החזקה של פיג'י משחקת תפקיד מקזז. שער החליפין יעמוד בממוצע על 2.24 דולר פיג'י ל-1 דולר ארה"ב במהלך השנה, בהשוואה ל-2.20 דולר פיג'י לדולר ארה"ב בשנת 2022. בשנת 2024 הדולר הפיג'י יתחזק מול מקבילו בארה"ב לאור הגירעון השוטף המצטמצם ושיפורים בתקבולי התיירות. יתרות המט"ח צפויות להישאר מעל הרף הבינלאומי של שלושה חודשים של כיסוי יבוא לכלכלות מתפתחות, ויסייעו בהגנה מפני הסיכון של פיחות חד.

מערכת בנקאית

המערכת הבנקאית במדינה קטנה אך יציבה ורווחית, היא מורכבת ממספר בנקים גדולים, בנקים מקומיים ובינלאומיים המציעים שירותים פיננסיים מגוונים. יחס הלוואות ללא תנועה התייצב לאחרונה לאחר עלייה בשנים של מגפת קורונה, אך נותר הרבה מעל הרמות שהיה בהן לפני המגפה, נכון לסוף רבעון 2022 הוא עומד על 8.22, לעומת 3.8 שנרשם ב-2019. יחס הלימות ההון נמצא במגמת עליה ומשוערך לעמוד על 21.06 נכון לסוף רבעון שני של 2022.

הבנק המרכזי השיק לאחרונה מאגר חדש לניירות ערך ואת מערכת ההסדרה בזמן אמת המשודרגת. התשתית והמערכות החדשות יקלו על העברות כספים אלקטרוניות, יחזקו את הגישה לשירותי תשלום וישפרו את יעילות המגזר הפיננסי. כמו כן, הרשויות אימצו את אסטרטגיית ההכללה הפיננסית הלאומית 2022–2030 שמטרתה לקדם הכללה פיננסית, שירותים פיננסיים דיגיטליים, שירותים פיננסיים לעסקים קטנים ובינוניים והגנת הצרכן. הרשויות מתכוונות לבדוק את חוק הדיווח ההוגן של אשראי 2016 כדי לשפר את הגישה לאשראי בנקאי.

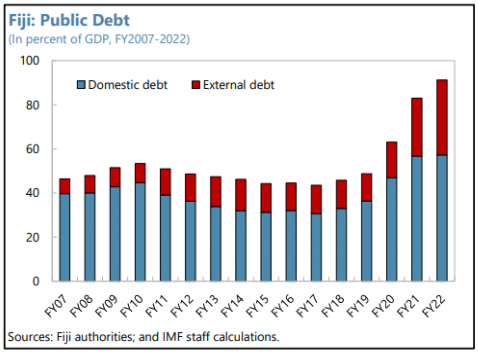
פיג'י נמצאת במעקב של ארגון FATF המקדם מאבק נגד הלבנת הון ומימון טרור. למרות שהמדינה עשתה התקדמות משמעותית במדיניות שלה בנושאים אלו, היא עדיין לא התקדמה במידה שתאפשר את הסרתה מהמעקב.

מצב חיצוני

הריחוק הגיאוגרפי ובסיס היצור המוגבל של פיג'י מעלים את עלויות המשלוח ואת התלות שלה ביבוא, במיוחד עבור מזון ודלק המהווים 35% מסך היבוא של המדינה. כתוצאה מכך, פיג'י מנהלת גירעונות סחר מתמשכים. הגירעון בחשבון השוטף צפוי להגיע לשיא בשנת 2022 ולעמוד על 17.5% מהתמ"ג, הוא יתמתן בשנים 2023-2024 כתוצאה מהמשך התאוששות של סקטור התיירות שיגדיל את העודף בחשבון השירותים. לאור העובדה שקיים חלק ניכר של אזרחי פיג'י שעובדים מחוץ למדינה (בעיקר באוסטרליה וניו זילנד), סעיף העברות שוטפות הינו משמעותי במאזן התשלומים של מדינה ומשוערך לעמוד על כ-9% מתמ"ג בשנת 2022. יחד עם זאת, השפעות אלה יקוזזו על ידי גירעון משמעותי בחשבון המסחרי הנובע מעלית ביקושים מקומיים ומחירי האנרגיה שאמנם ירדו, אך ממשיכים להיות גבוהים יחסית.

קרן המטבע מעריכה שהגירעון בחשבון השוטף ימשיך לרדת בהדרגה גם בשנים הבאת אחרי 2024, ע"פ תחזית הקרן הוא ירד עד לרמה של 7.7% בשנת 2028.

החוב החיצוני עלה במידה ניכרת כתוצאה מהתמודדות המדינה עם השלכות התפרצות מגפת קורונה, הוא צפוי לעמוד על 51.1% מתמ"ג ב-2022, לעומת 24.6% מהתמ"ג שנרשם ב-2019. בניתוח קיימות החוב (DSA) של קרן המטבע משנת 2023 החוב של פיג'י מוגדר כבר קיימא, הסיכון למצוקת החוב החיצוני של פיג'י מוגדר כמתון. הקרן מעריכה, שאחרי שהגיע לשיא ב-2022, החוב החיצוני יתייצב ויתחיל לרדת בהדרגה בשנים הבאות. יחד עם זאת, החשיפה לזעזועים חיצוניים ואסונות טבע מהווה סיכון לתחזית של הקרן. ע"פ קרן המטבע, כ-40% מהחוב הציבורי הינו חיצוני וחלק ניכר ממנו מגיע ממקורות אשראי בילטרליים ומולטילטרליים בתנאים מוזלים. עלויות האשראי הממוצעות ירדו מאחר ולפיג'י גישה להלוואות בעלות נמוכה יותר מגופים כמו ADB, קבוצת הבנק העולמי, איגוד הפיתוח הבינלאומי ובנק ההשקעות בתשתיות באסיה, כמו גם שותפות בילטרליות סין ויפן.

עתודות מט"ח של פיג'י צפויות לעלות מרמה של 5 חודשי יבוא שנרשמו ב-2022 לרמה של 7.6 חודשי יבוא ב-2024 בתמיכת ההתאוששות סקטור התיירות ועליה בחשבון היצוא.

בנק עולמי – למדינה קיים שיתוף פעולה עם הבנק העולמי לשנים 2021-2024 שמיועד לסיוע בהתמודדות עם השלכות מגפת קורונה וסופות ציקלון של שנת 2020 (הרולד ויאסה), מדובר בתוכנית הראשונה של הבנק בפיג'י. בנוסף, במסגרת התוכנית, יקודמו מטרות כלכליות נוספות כגון חיזוק הסקור הפרטי, יתבצעו צעדים לחיזוק פיסקלי, שיפור העמידות בפני אסונות טבע ושינויי האקלים, הפחתת שיעורי העוני ושיפור השוויון ועוד. הפורטפוליו של הבנק העולמי באזור

באיי הפסיפיק (כולל פפואה ניו גינאה) מורכב מ-105 פרויקטים בשווי כולל 3.2 מיליארד דולר.

תמ"ג לפי מגזרים: חקלאות 13.5%, תעשייה 17.4%, שירותים 69.1% (הערכה לשנת 2017).
כוח העבודה לפי מגזרים: חקלאות 44.2%, תעשייה 14.3%, שירותים 41.6% (הערכה לשנת 2011).

סחר חוץ

שותפות סחר עיקריות- ייצוא: ארה"ב (29%), אוסטרליה (14%), ניו זילנד (7%), יפן (6%) טונגה (6%).[1]

שותפות סחר עיקריות- ייבוא: סינגפור (18%) אוסטרליה (13%), סין (13.8%), ניו זילנד (11%), צרפת (11%).[1]

מוצרי ייצוא עיקריים: מים, עץ, זהב, סוכר, נפט מזוקק, דגים. [1]

מוצרי ייבוא עיקריים: נפט מזוקק, מטוסים, מכוניות, חיטה, ציוד תקשורת. [1]

סחר עם ישראל: יצוא לישראל – 0 דולר, יבוא מישראל – 1 מיליון דולר.[2]

מקורות: קרן המטבע הבינלאומית (יולי 2023), EIU (יוני 2023), Fitch (דצמבר 2022), S&P (דצמבר 2022), Moody's (מרץ 2021), מועדון פריז, CIA factbook, Bloomberg, ומקורות נוספים.

[1] CIA- the world factbook נתוני 2019.
[2] הלמ"ס, נתוני 2022.

מדדים כלכליים

	2018	2019	2020	2021	2022e	2023f	2024f
אינדיקטורים כלליים							
אוכלוסייה (מיליון)	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9
תמ"ג נומינלי (מיליארדי דולר)	5.6	5.5	4.5	4.3	5.0	5.3	6.0
תמ"ג נומינלי (מטבע מקומי)	12	12	10	9	11	12	13
תמ"ג לנפש (דולר)	6,099	5,947	4,859	4,649	5,338	5,703	6,342
צמיחה ריאלית (%)	3.8	-0.6	-17.0	-5.1	15.6	6.7	6.9
צמיחה ריאלית לנפש (%)	3.8	-0.5	-17.2	-5.5	15.0	5.9	6.1
סקטור פיסקלי							
באחוזי תמ"ג							
מאזן תקציבי	-4.3	-3.6	-6.6	-10.2	-11.1	-10.3	-9.1
הכנסות הממשלה	27.7	27.0	28.0	15.4	20.1	19.6	19.5
הוצאות הממשלה	32.0	30.5	34.6	25.5	31.2	29.9	28.6
חוב ציבורי	45.6	48.5	62.6	72.6	62.8	60.9	58.9
ב-% מההכנסות	164.7	179.8	223.7	471.8	312.4	310.7	302.1
סקטור מוניטרי ופיננסי							
באחוזים							
ריבית על הלוואות	5.7	6.0	6.2	5.9	5.4	5.9	6.0
ריבית על פקדונות	3.4	4.7	2.9	2.6	1.5	2.3	2.7
שיעור אינפלציה (ממוצע)	4.1	1.8	-2.6	0.2	4.5	2.6	2.6
שיעור אינפלציה (לסוף תקופה)	4.8	-0.9	-2.8	3.0	3.6	1.1	0.0
USD/UGX							
שע"ח נומינלי (לסוף תקופה)	2.1	2.1	2.0	2.1	2.2	2.3	2.2
שע"ח נומינלי (ממוצע לתקופה)	2.1	2.2	2.2	2.1	2.2	2.2	2.2
שע"ח ריאלי-אפקטיבי (100 = 2010)*	108.2	107.6	99.9	98.6	98.1	94.9	–

מקור: EIU (יוני 2023), קרן המטבע הבינלאומית (2023)

	2018	2019	2020	2021	2022e	2023f	2024f
מאזן התשלומים							
במיליוני דולר (אלא אם כן צוין אחרת)							
מאזן חשבון שוטף	-471	-698	-614	-688	-868	-749	-657
ב- % תמ"ג	-8.4	-12.8	-13.7	-16.0	-17.5	-14.0	-11.0
מאזן חשבון מסחרי	-1,359	-1,388	-660	-947	-1,632	-1,744	-1,894
ב- % תמ"ג	-24.2	-25.4	-14.8	-22.0	-32.9	-32.7	-31.7
ייצוא סחורות במונחי F.O.B	1,004	1,026	819	888	1,048	1,082	1,219
ייבוא סחורות במונחי F.O.B	2,362	2,414	1,479	1,834	2,680	2,826	3,113
מאזן חשבון שירותים	926	819	-87	-226	575	580	672
ב- % תמ"ג	16.5	15.0	-1.9	-5.3	11.6	10.9	11.2
ייצוא שירותים	1,657	1,610	411	284	1,329	1,372	1,545
ייבוא שירותים	731	792	498	510	753	792	873
מאזן חשבון הכנסות	-359	-452	-282	-251	-263	-35	-80
ב- % תמ"ג	-6.4	-8.3	-6.3	-5.8	-5.3	-0.7	-1.3
ייצוא הכנסות	69	62	62	62	57	65	70
ייבוא הכנסות	428	513	343	312	320	100	150
העברות שוטפות, נטו	320	323	415	735	452	450	645
ב- % תמ"ג	5.7	5.9	9.3	17.1	9.1	8.4	10.8
השקעות ישירות זרות, נטו (FDI)	473	359	226	378	87	271	324
ב- % תמ"ג	8.4	6.6	5.1	8.8	1.8	5.1	5.4
ב- % המאזן בחה"ש	100.3	51.4	36.8	54.9	10.0	36.2	49.3
חוב ונכסים חיצוניים							
במיליוני דולר (אלא אם כן צוין אחרת)							
סך החוב החיצוני	1,246	1,344	1,519	2,028	2,538	2,813	3,072
ב- % תמ"ג	22.2	24.6	34.0	47.2	51.1	52.7	51.4
ב- % יצוא	45.6	49.8	117.5	164.5	104.3	111.7	108.4
סך החוב החיצוני לטב"א	1,108	1,199	1,400	1,758	2,248	2,488	2,716
סך החוב החיצוני לט"ק	45	53	22	44	76	102	130
קרן המטבע	93	93	97	226	213	223	226
פיגורים על תשלומי ריבית	0	0	0	0	0	0	0
פיגורים על תשלומי קרן	0	0	0	0	0	0	0
עתודות מט"ח	946	1,042	1,080	1,516	1,555	2,136	2,622
בחודשי יבוא	3.2	3.4	5.2	6.8	5.0	6.9	7.6
שירות החוב							
במיליוני דולר (אלא אם כן צוין אחרת)							
שירות החוב השנתי	107	211	275	49	242	334	361
ב- % יצוא	3.9	7.8	21.3	4.0	9.9	13.2	12.7
תשלומי קרן	75	59	250	39	194	220	235
תשלומי ריבית	33	153	25	10	48	114	126
יחס ריבית להכנסות	2.11%	10.36%	2.00%	1.48%	4.82%	10.88%	10.77%
מערכת בנקאית							
באחוזים							
יחס הלימות ההון (הון רגולטורי לנכסי הסיכון)	16.9	18.5	19.7	21.1	*21.06	....	....
הלוואות ללא תנועה ברוטו מסך הלוואות ברוטו	3.1	3.8	6.2	8.5	*8.22	....	....

מקור: EIU (יוני 2023), קרן המטבע הבינלאומית (2023)

* - הנתון נכון לסוף ספטמבר 2023